UUTISET

On häpeällistä, että hallitus on omilla päätöksillään vetämässä tukijärjestelmältä pohjan pois. **PUHEENJOHTAJA JUHA MARTTILA, MTK**

Alkoholiveron korotus puolitetaan

Alkoholiveroa korotetaan puolet vähemmän kuin kevään kehyspäätöksessä sovittiin.

Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta perustelee maltillista korotusta matkustajatuonnin kasvulla ja veropohjan epätavallisella pienentymisellä alkuvuoden aikana.

Matkustajatuonti on kasvanut syyskuun 2012 ja elokuun 2013 välisenä aikana noin 11,5 prosenttia vastaavasta jaksosta vuotta aiemmin. Tuonti oli 75,1 miljoonaa litraa ja sataprosenttiseksi alkoholiksi muutettuna 8,8 miljoonaa litraa.

Muutoksen seurauksena väkevien hinta nousisi keskimäärin 2,2 prosenttia, oluen ja viinin 2–2,5 prosenttia ja välituotteiden keskimäärin 3,7 prosenttia.

Hintojen nousu olisi keskimäärin 2,3 prosenttia. Vähittäismyynnin hinnat nousisivat hieman tätä enemmän ja anniskelumyynnin vähemmän.

STT

Solidiumilta 800 miljoonaa valtiolle

Valtion sijoitusyhtiö Solidium maksaa valtiolle voitonjakoa 800 miljoonaa euroa. Summa on sama kuin edellisellä tilikaudella.

Solidiumin sijoitukset tuottivat kesäkuun lopussa päättyneellä tilikaudella 14 prosenttia.

Pörssikurssien laskusta johtuneet alaskirjaukset painoivat kuitenkin Solidiumin nettotuloksen yli 230 miljoonaa pakkaselle. Alaskirjauksia tehtiin kaikkiaan 680 miljoonalla Outokummun, Talvivaaran ja Rautaruukin osakkeista.

STT

POLITIIKASTA LYHYESTI

Ministeriöiltä karsintalistat

Tiistaina oli määrä tulla julki ministeriöiden laatimat listaukset kunnilta karsittavista tehtävistä. Ennen MT:n painamista sosiaali- ja terveysministeriö ehti ilmoittaa, että se vähentäisi kuntien kuluja siirtämällä valtiolle esimerkiksi lasten kotihoidon tuen ja luopumalla B-lääkärilausunnon vaatimisesta osassa lääkekorvauksia. Opetus- ja kulttuuriministeriö puolestaan antaisi vieraiden uskontojen opetusta peruskoulussa ja lukiossa vasta, kun oppilaita olisi vähintään kymmenen nykyisen kolmen sijasta.

Seuraavaksi karsintalistoja käsittelee valtiovarainministeriön johtama työryhmä. Hallitus tekee esityksensä marraskuussa.

Karenssi lomalla sairastuneelta pois

Vuosilomallaan sairastunut työntekijä saa vastedes siirtää lomaansa ensimmäisestä sairauspäivästä alkaen. Karenssin poistava lainmuutos tulee voimaan tänään. Tähän asti loman siirtäminen sairauden vuoksi on ollut mahdollista vasta, kun sairautta on kestänyt seitsemän päivää.

Muutoksen taustalla on EU-tuomioistuimen ratkaisu. Sen mukaan vuosiloman tarkoitus ei toteudu, jos se kuluu sairastaessa.

Ylityöt lisääntyneet kaikilla aloilla

Ylityöt ovat lisääntyneet kaikilla aloilla, selviää työ- ja elinkeinoministeriön julkaisemasta työolobarometristä. Liki 60 prosenttia palkansaajista teki ylitöitä viime vuonna. Vielä vuonna 2009 osuus oli 45 prosenttia.

Barometrin mukaan miesten ja naisten väliset erot ylitöiden tekemisessä ovat kaventumassa. Yleisintä on korvata ylityö vapaana. Ilman korvausta ylitöitä teki 12 prosenttia työntekijöistä.

Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen tekemiin haastatteluihin työvoimatutkimuksen yhteydessä.

UUTISTAUSTA

Viekö ydinvoima vihreät taas hallituksesta?

Elinkeinoministeri **Jan Vapaavuori** (kok.) hiiltyi alkuviikosta ympäristöministeri **Ville Niinistön** (vihr.) Fennovoimapuheisiin.

Niinistö ennusti lauantaina vihreiden puoluevaltuuskunnan kokouksessa, että Fennovoiman ydinvoimahanke kaatuu seuraavan puolen vuoden aikana osakaspohjan murenemiseen.

Kunnat nimittäin päättävät tänä syksynä, ovatko niiden energiayhtiöt mukana ydinvoimahankkeessa vai eivät.

Niinistö neuvoi nyt kuntia hylkäämään voimalahankkeen. Aiemmin hän on sanonut, että rahat kannattaisi sijoittaa mieluummin oman alueen työllisyyttä parantaviin ja ympäristöystävällisiin vaihtoehtoihin.

Vapaavuori tyrmäsi Niinistön näkemykset.

”On tosi kurjaa, että ministerikollega tällä tavoin vierestä oksentaa päälle. Varsinkin, jos hän jatkossa toivoo saavansa hallituksessa tukea itselleen tärkeille hankkeille”, Vapaavuori sanoi Helsingin Sanomien mukaan.

Vapaavuoren mukaan Niinistö ei kuitenkaan lausunut kantaansa ministerinä vaan vihreiden puheenjohtajana ja hallitus on edelleen täysin sitoutunut Fennovoiman ydinvoimalaan.

Vapaavuori arvostelee sitä, että hallituksen linjasta syntyy väärä käsitys, jos näin tärkeä hanke lytätään ministerin arvovallalla. Erimielisyyksistä huolimatta ei omilla puheilla sentään pitäisi vetää mattoa ministeritoverien tai hallituksen alta.

Niinistö kertoo olevansa Vapaavuoren kommenteista ”hämmentynyt”.

Puheet ovat puheita, mutta niiden takana kuohuu.

Joku voi ajatella, että kokoomuksessa on mielipidemittausten ja äkkijyrkän nuorisosiiven vuoksi pinna kireällä.

Ehkä todennäköisempää kuitenkin on, että vihreitä pelottaa ydinvoimapeikko. He lähtivät hallituksesta vuonna 2002 ydinvoimapäätöksen vuoksi, mutta eivät enää vuonna 2010, vaikka äänestivätkin ydinvoimalan rakentamista vastaan.

Pyhäjoen voimalan suhteen edessä saattaa olla kuitenkin uusi äänestys.

Vapaavuoren johtama ministeriö näet miettii, päteekö eduskunnan kolme vuotta sitten tekemä periaatepäätös, kun laitetoimittajaksi tulikin japanilaisen ja ranskalaisen vaihtoehdon sijasta venäläinen Rosatom ja lisäksi reaktorin koko pieneni.

Jos periaatepäätöksessä päädytään uuteen käsittelyyn eduskunnassa, vihreillä on jälleen edessään ydinvoimaäänestys ja hallituksessa pysyminen. Siksi ei ole ihme, että koko ydinvoimahanke haluttaisiin torjua kuntien tuella.

Ydinvoimaa vastustava vasemmistoliitto on vastaavassa tilanteessa.

Jotkut saattavat jopa toivoa vihreiden vetäytymistä oppositioon. Heille riitti, että avoimuuden airuena toiminut kehitysministeri **Heidi Hautala** sotkeutui remonttimaksuihinsa, vaikka pitikin salkkunsa, ja että vihreiden johtama YM talloo tämän tästä kokoomusjohtoisen MMM:n varpaita milloin milläkin: kalastus-, metsästys-, nitraatti- tai lupa-asioilla.

Hallituksessa ei ole virallista irtisanomistietä epämieluisille kumppaneille. Ydinvoimapäätöksen tuominen eduskuntaan voisi olla kelvollinen varatie, jolla punnittaisiin hallituksen sisäinen kestävyys – kakomatta muiden niskaan.

EIJA MANSIKKAMÄKI on MT:n toimittaja.

eija.mansikkamaki@mt1.fi

141:n korvaava Suomi-pykälä menossa läpi EU-parlamentissa

Hallitus ajaa Etelä-Suomen tukeen roimaa pudotusta.

JAANA KANKAANPÄÄ

Hallituksen esityksessä Etelä-Suomen nautatilojen tuet pysyvät lähes ennallaan, mutta rahat kootaan leikkaamalla kaikkien viljelijöiden tilatukea 15 euroa hehtaarilta.

BRYSSEL (MT)
Etelä-Suomen kansallinen tuki on saamassa uuden oikeusperustan.

EU-parlamentin maatalousvaliokunta hyväksyi maanantaina selvin luvun europarlamentaarikko **Petri Sarvamaan** (kok.) esityksen, jonka pohjalta Suomi voi maksaa kansallista tukea Etelä-Suomen maataloudelle.

Sisällöltään siirtymäkauden cap-asetukseen lisätty 149a-artikla vastaa Suomen EU-liittymissopimukseen kuuluvaa 141-artiklaa.

Valiokuntaäänestyksessä kaikki poliittiset ryhmät tukivat esitystä, mikä tarkoittaa, että sillä on hyvät mahdollisuudet mennä läpi myös marraskuun täysistunnossa ja ministerineuvostossa.

”Onhan se eräänlainen huippuhetki, että pääsee tällaista tekemään. Olo oli äänestyksen jälkeen todella huojentunut”, Sarvamaa kommentoi.

Ymmärrystä Suomelle

Kokoomusmepin mukaan ajatus siirtymäkauden asetukseen lisättävästä poikkeuksesta syntyi hyvässä yhteistyössä maatalousministeri **Jari Koskisen** (kok.) esikunnan ja ”Brysselin maatalousosaajien” kanssa.

Sarvamaa sai muutosesityksen taakse Saksan ja Ranskan vahvat maatalousmepit **Albert Dessin** ja **Michel Dantinin**. Tärkeää oli hänen mukaansa, että myös sosialistiryhmän mepit näyttivät hankkeelle vihreää valoa.

”Normaalia juoksemista ja ihmisten kanssa juttelua se asioiden ajaminen on. Mutta kyllä täällä ymmärretään Suomen ongelmia.”

MTK:n puheenjohtajan **Juha Marttilan** mielestä päätös antaa uusia työkaluja Etelä-Suomen tukiratkaisun hoitamiseen.

”Hienoa nähdä, että Brysselissä on tunnustettu Etelä-Suomen ongelmat. Pallo on nyt kotimaan päässä ja hallituksella”, Marttila sanoo.

Luopumistuki ulkopuolelle

Cap-asetuksen 149-artiklan lisäyksen mukaan Suomi voi EU-komission luvalla maksaa kansallista tulotukea niille maatalouden sektoreille, jotka mainitaan edellisessä 141-ratkaisussa. Tukien täytyy kuitenkin olla vuosittain alenevia. Takaraja on vuosi 2020, mutta periaatteessa pykälää voitaisiin seuraavassa cap-uudistuksessa jatkaa.

Sen sijaan nykyiseen 141:een kuuluvia aloitustukia, investointitukia sekä luopumistukea ei uuden artiklan perusteella voida maksaa. Tiettävästi Suomi hakee poikkeusta EU:n valtiontukisääntöihin, jonka mukaan luopumistuki voitaisiin maksaa luopujalle kertakorvauksena.

”141:stä tarvitaan edelleen rakennetoimien ja luopumistuen rahoittamiseen. Missään tapauksessa sitä ei saa jättää pois maatalouspolitiikan keinovalikoimasta”, Marttila painottaa.

”Hallitus vasemmalle kallellaan”

Uudesta oikeusperustasta huolimatta Etelä-Suomen kansallinen maataloustuki on putoamassa rajusti lähivuosina.

Maaseudun Tulevaisuuden haltuunsa saaman hallituksen esitysluonnoksen mukaan tuki putoaisi vuoteen 2020 mennessä nykyisestä noin 60 miljoonasta eurosta runsaaseen 15 miljoonaan euroon.

Suurin pudotus tulisi vuonna 2015, kun nautasektorin ja avomaavihannesten tuet siirrettäisiin maksettavaksi tuotantoon sidotuista cap-tuista. Lisärahaa capiin ei tule, vaan rahat nipistetään yleisestä tilatuesta.

Sika- ja siipikarjasektorin kansallinen tuki alenisi asteittain nykyisestä 15 miljoonasta 5 miljoonaan. Kasvihuoneilla tuen alenema olisi selvästi hitaampaa.

”On häpeällistä, että hallitus on omilla päätöksillään vetämässä tukijärjestelmältä pohjan pois”, Marttila tuomitsee.

Hän ihmettelee, että EU-parlamentissa Etelä-Suomen maatalouden ongelmat kyllä tiedostetaan, mutta hallituksesta ja valtiovarainministeriöstä ymmärrystä ei löydy.

MTK:n nokkamiehen mukaan kokoomuslaisella maatalousministerillä on ollut hyvää tahtoa viljelijöiden puolustamisessa, mutta voima ei ole hallituksen sisäisessä väännössä riittänyt.

”Näyttää siltä, että hallitus on vahvasti vasemmalle kallellaan. Ensimmäisenä isketään viljelijäväestön tuloihin.”

NIKLAS HOLMBERG

> Hienoa nähdä, että Brysselissä on tunnustettu Etelä-Suomen ongelmat. Pallo on nyt kotimaan päässä ja hallituksella.«
>
> JUHA MARTTILA

Etelä-Suomen kansallisen tulotuen enimmäismäärät 2014–2020

Hallituksen esitys

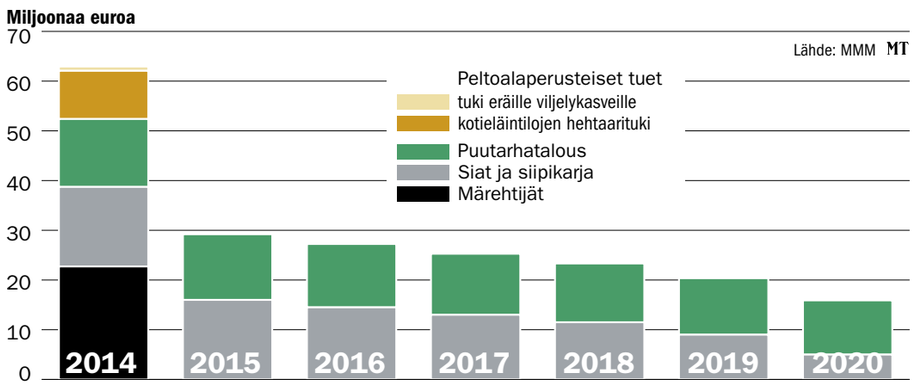

ARTIKLA 149A

Siirtymäkauden asetus

Suomi voi komission luvalla suorittaa vuosina 2014–2020 takautuvia kansallisia maksuja komission päätöksessä C(2008)696 (lopullinen) tarkoitetuille aloille.

Komissio tekee maksujen hyväksymistä koskevan päätöksen ja määrittää yksityiskohtaiset ehdot tuen myöntämiselle turvautumatta 162 artiklassa tarkoitettuun komiteamenettelyyn.

KOMMENTTI

Miten 141:stä tuli 149?

Europarlamentaarikko **Petri Sarvamaan** (kok.) ja maatalousministeri **Jari Koskisen** (kok.) suunnitelma 141-artiklan korvaamisesta siirtymäkauden asetuksen Suomi-pykälällä näyttää menevän läpi.

MTK:n puheenjohtaja **Juha Marttila** ehti jo kehaista tulosta ”maatalouspolitiikan ilmaveiviksi”.

Yhtä maata koskeva poikkeus meni EU-parlamentissa läpi yllättävänkin helposti. Sarvamaan ja Koskisen esikunnan lobbauskiertue näyttää tehonneen meppeihin.

Toisaalta tulos tarkoittanee symbolisesti tärkeän 141-artiklan hautaamista. Viljelijöille se tarkoittaa rahan menetystä.

Olisiko parempaan pystytty.

Tuskin. Suomalaisvirkamiesten suut kääntyivät mutrulle viimeistään alkusyksystä, kun komission puheenjohtaja **José Manuel Barroso** viestitti, ettei 141:lle enää heru jatkoa.

Kuka tämän kiertotien sitten keksi? MT:n tietojen mukaan sylttytehdas löytyy EU-komissiosta. Ajatus lähti liikkeelle MMM:n ja EU-komission virkamiesten neuvotteluissa jo viime kevään cap-neuvottelujen aikana.

Cap-paketista esitys myöhästyi, mutta siirtymäkauden asetusta varten pykälä ehdittiin MMM:ssä sorvata.

MTK:n järjestöväelle syntyy ainakin pientä puhdetta, kun kaikkien 141-lakanoiden ja kylttien viimeinen numero täytyy vääntää yhdeksikön muotoon.

NIKLAS HOLMBERG

MTK pitää Helcomin kiristyviä maataloustavoitteita mahdottomina saavuttaa

Itämeren alueen viljelijät vaativat Itämeren suojelukomissiolta Helcomilta realistisia tavoitteita Itämeren tilan parantamiseksi. Esimerkiksi maataloudelle asetettavat tavoitteet pitäisi Helcomin mukaan saavuttaa niin nopeasti, ettei se ole käytännössä mahdollista, korostaa MTK:n ympäristöjohtaja **Liisa Pietola**.

Pietola osallistuu tänään Kööpenhaminassa alkavaan kokoukseen, jossa linjataan uudelleen Helcomin toimintaohjelmaa. Siinä kiinnitetään erityistä huomiota rehevöitymiseen ja ravinnepäästöjen vähentämiseen.

Uudet ravinnepäästöjen vähennystavoitteet ovat entisiä tiukemmat. Maataloudella on edelleen suurin vastuu.

Helcomin jäsenmaiden ympäristöministerien on määrä hyväksyä uusi toimintaohjelma torstaina.

Sisäinen kuormitus pitää ottaa huomioon

Pietola pitää kokouksessa Itämeren alueen viljelijöitä edustavan BFFE:n (Baltic Farmers' Forum on Environment) puheenvuoron.

BFFE toimii Helcomissa tarkkailijana.

Pietola aikoo korostaa vesistöjen sisäisen kuormituksen ottamista huomioon ravinnepäästöjen lähteenä. Sisäisellä kuormituksella tarkoitetaan tilannetta, jossa vesistöjen pohjiin aiemmin sitoutuneet ravinteet vapautuvat takaisin veteen.

Sisäisen kuormituksen lisäksi maalta tulevan ravinnekuormituksen lähteet pitäisi tuntea hänen mukaansa tarkemmin.

”Kuormitus voi olla ihmisen toiminnan aiheuttamaa tai taustakuormitusta. Taustakuormitus ei häviä mihinkään, vaikka maatalous lopetettaisiin kokonaan.”

Pietola pitää Helcomin asettamia tavoitteita mahdottomana saavuttaa, jos tuijotetaan vain ulkoista kuormitusta ja toimenpiteet kohdistetaan pääosin vain maatalouteen.

”Suuri osa nykyteknologian mahdollistamista vähennyksistä on maataloudessa jo saavutettu.”

Jätevedenpuhdistus kustannustehokkain tapa

Helcomin kokoukseen osallistuva ympäristöministeri **Ville Niinistö** (vihr.) totesi Helsingin Sanomien haastattelussa tiistaina, että kaupunkien jätevesien puhdistuksessa ei ole enää juurikaan tehostamisvaraa.

Pietola hämmästelee näkemystä.

Hän viittaa Helsingin yliopiston ympäristöekonomian professorin **Markku Ollikaisen** artikkeliin pari viikkoa sitten ilmestyneessä Vesitalous-lehdessä (4/2013).

Ollikaisen mukaan ravinteiden puhdistaminen on puhdistamoissa edullisempaa kuin maataloudessa. Lisäksi maataloudelle kaavaillut vähennystavoitteet vaarantaisivat maatalouden harjoittamisen lähes kaikissa rantavaltioissa.

Helcomin tavoitteista voitaisiin saavuttaa nopeasti 60–70 prosenttia, kun koko Itämeren alueen puhdistamoissa puhdistustaso nostettaisiin Helcomin suosituksia korkeammaksi, Ollikainen laskee.

Tällä hetkellä vain Saksassa ja Tanskassa jätevesien typestä poistetaan 90 prosenttia. Muissa maissa, myös Suomessa ja Ruotsissa, typen puhdistamisen tehoa olisi varaa reilusti lisätä.

”Järkevästi toimien ravinnekuormituksen vähentämisen ei tarvitse tulla kalliiksi”, Ollikainen kiteyttää artikkelissaan.

JUHANI REKU

Joen typpi-, fosfori- ja kiintoaineskuorma on peräisin useista lähteistä

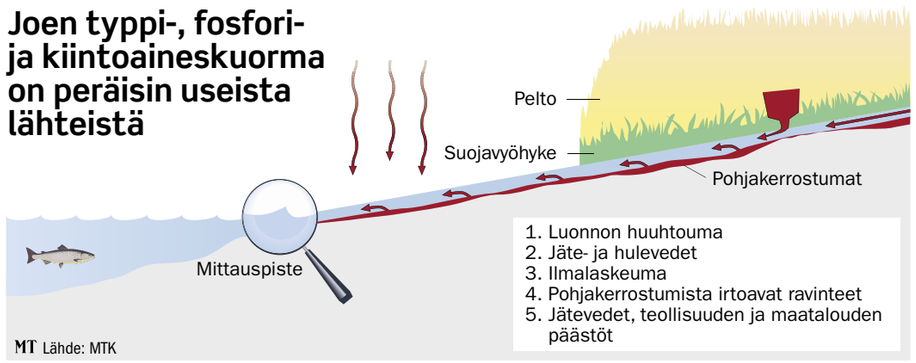

MTK kritisoi tapaa, jolla Itämereen laskevien vesistöjen ravinteet mitataan. Kun mittauspiste on joen suulla, mittaustuloksessa ei pystytä erottelemaan eri lähteistä tulevia ravinteita. Maatalouden kuormaan lasketaan myös sellaisia ravinteita, jotka ovat peräisin esimerkiksi joen pohjakerrostumista.

MIKÄ?

Helcom ja Helsingin sopimus

Helcom on Itämeren rantavaltioiden yhteistyöelin, Itämeren suojelukomissio. Nimi Helcom tulee sanoista Helsinki Commission.

Järjestö perustettiin vuonna 1974 Helsingin sopimuksessa. Komissio kokoontuu kerran vuodessa.

Sopimuksen osapuolina ovat EU sekä Itämeren rantavaltiot Suomi, Ruotsi, Tanska, Viro, Saksa, Latvia, Liettua, Puola ja Venäjä.

Sopimus velvoittaa vähentämään kuormitusta kaikista päästölähteistä, suojelemaan meriluontoa ja säilyttämään lajien monimuotoisuutta.

TAVOITTEET

BFFE:n esitykset Helcomille

Sisäinen kuormitus eli vesistöjen pohjasta tuleva ravinnekuormitus on otettava laskelmissa nykyistä näkyvämmin huomioon.

Kuormitusmallien on perustuttava nykyistä tarkempaan tutkittuun tietoon. Nyt mallien taustalla on huomattavaa epätarkkuutta ja tiedon puutetta.

Tarvitaan lisää tilakohtaisia päästövähennyksiin tähtääviä ratkaisuja, joissa on otettu huomioon tuotannon kannattavuus.

Uuden lainsäädännön pitää kannustaa yrittäjyyteen, innovatiivisuuteen sekä parempaan resurssien käyttöön.

Päästövähennyksiin tähtäävien toimien vaikuttavuus on pystyttävä todentamaan.

Baltic dealin ja muiden Itämeri-strategian lippulaivahankkeiden toivotaan jatkuvan.

> Taustakuormitus ei häviä mihinkään, vaikka maatalous lopetettaisiin kokonaan.«
>
> LIISA PIETOLA